

Annotation

The article deals with the research of regional economic security, regional competitiveness governance, and sustainable development. On the basis of results of the brief analysis of the principles of economic security and competitiveness management of tourism enterprises in the regions, described problems of stable regional development and of economic security the region.

The main of areas of regional economic security, including its goal, generalized model, principles, and criterions are defined. Are described measures to ensure the of economic safety in the regions. The diagnostics of the regional competitiveness is proposed for the purpose of regional economic security enforcement.

Key words: regional policy, sustainable development of the region, the region's competitiveness, the economic security of the region, monitoring.

УДК 338.246.87:005:[658:621]

Череп О.Г.,
к.е.н., доцент, зав. кафедри економіки
Нікопольського факультету ЗНУ,
Степаненко О.В.,
ДВНЗ «Запорізький національний університет»

КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Розвиток економічних відносин в цілому, зростання складності та насиченості соціально-економічних процесів потребують вдосконалення та пропозиції нових підходів та методів управління економічною безпекою. Налагодження системи управління підприємства гарантує протидію загрозам економічної безпеки, стабільний розвиток підприємства, його прибуткове функціонування та зростання його економічного потенціалу.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що успішне функціонування та економічний розвиток українського машинобудівного комплексу залежить від вдосконалення діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки. Важливим аспектом ефективного управління підприємством є розуміння самої системи економічної безпеки як явища. Мета статті – сформулювати власну концепцію управління економічною безпекою машинобудівних підприємств на підставі існуючих.

Дослідження проблем, що стосуються управління економічною безпекою, певною мірою, дозволило б підготувати та реалізувати відповідні методичні підходи нейтралізації зовнішніх та внутрішніх загроз. До таких загроз належать: світова економічна криза; недоліки в законодавчій базі держави; недоліки в економічному реформуванні; застарілість технічного обладнання; тиск з боку влади, кримінальних угруповань тощо [2; 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичну і теоретичну основу дослідження складають праці, присвячені розгляду та аналізу стану економічної безпеки підприємств, механізмів організації та управління економічною безпекою таких вітчизняних та зарубіжних вчених та науковців: О. В. Баженової [1], Л. М. Ганущак-Єфіменко [2], В. М. Геєця [3], І. І. Каліні [4], Н. П. Карачиної [5], А. В. Козаченко [6], І. Ф. Комарницького [7], А. Б. Котюка [8], В. П. Ортинського [9], О. В. Прокопенка [10], В. М. Чубая [11].

У наукових дослідженнях авторів проаналізовані: проблема управління економічною безпекою підприємства, методи і алгоритми забезпечення та організації управління. У вище зазначених наукових дослідженнях обґрунтовано основні завдання та цілі системи управління економічної безпеки. Невирішеними залишаються питання щодо розробки методичних підходів до розробки концепції управління економічною безпекою машинобудівних підприємств.

Постановка завдання. Розкрити сутність поняття управління економічної безпеки. Дослідити та узагальнити комплекс методів та існуючі концепції управління економічною безпекою. Розробити власну концепцію управління економічною безпекою машинобудівних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні можна простежити тенденцію до пошуку нових більш ефективних методів управління підприємством, резервів вдосконалення та розвитку, ринків збуту виробленої продукції. Формування ефективної системи економічного управління підприємством гарантує належний внутрішній та зовнішній контроль. Внутрішній контроль – невід’ємна частина системи регулювання функціонування підприємства, його фінансової звітності та конкурентоспроможності. Сучасне машинобудівне підприємство має складний механізм управління,

воно функціонує завдяки ряду чинників, які впливають на організацію роботи, продуктивність праці, використання бюджетних систем тощо.

Моделювання системи забезпечення, організації та управління економічною безпекою підприємства потребує аналізу та опису основних сфер підприємства та функціональних цілей безпеки, враховуючи такі моменти: фінансова незалежність, стійкість, ефективність роботи всього підприємства; техніко-технологічна незалежність підприємства, постійне оновлення технічної бази; конкурентоспроможність, технологічний та економічний потенціал; захист інформаційного середовища підприємства, комерційної таємниці; кваліфікаційний рівень персоналу; безпека персоналу та підприємства [9].

Сьогодні існує потреба в удосконаленні чинної системи економічного управління підприємства для забезпечення відповідності перспективним вимогам ринкового середовища.

Підприємство – самостійний суб'єкт господарювання, який здійснює виробничу, науково-дослідну, торгівельну діяльність; це самостійний господарюючий суб'єкт з правом юридичної особи, який на основі наявних у нього ресурсів виробляє та реалізує продукцію, надає послуги тощо.

Економічна безпека підприємства – це такий стан господарюючого суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів домагається запобігання, ослаблення або захисту від існуючих небезпек і загроз або інших непередбачених обставин і забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику. Основною метою системи безпеки є своєчасне виявлення та запобігання зовнішніх та внутрішніх небезпек та загроз, які виникають під час функціонування підприємства, забезпечення та гарантія захищеності діяльності підприємства та реалізація ним бізнес-цілей.

Забезпечення належної економічної безпеки підприємства залежить від сформованої власної системи безпеки та її організації та управління [7].

Концепція управління економічною безпекою будь-якого машинобудівного підприємства ґрунтується на чітко сформованих системах організації управління економічним розвитком. Створення та реалізація концепції відбувається з самого початку заснування підприємства та у подальшому процесі виробничо-господарської діяльності. Ефективність впровадженої концепції оцінюють за показниками якісного та своєчасного забезпечення зростання економічного розвитку підприємства та обсягу власних ресурсів, впровадження в роботу інноваційного технічного облаштування, забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Також налагодження належного інформування суб'єктів управління машинобудівними підприємствами, системи організації та управління економічною безпекою, гарантованість інформаційної незалежності керівників, інформаційної безпеки, економічної ефективності, системності. До концепції ефективного управління економічною безпекою машинобудівного підприємства також входить комплекс методів організації, управління та запобігання небезпек та загроз.

Комплекс методів та задач управління безпеки складається з: прогнозування та виявлення реальних небезпек та загроз; виявлення способів та методів запобігання; ліквідації наслідків від впливу небезпек та загроз; взаємодія підприємства з правоохоронними та контрольними органами з метою запобігання правопорушень; створення служби безпеки підприємства [1; 2; 8].

Основними методами здійснення, організації та управління економічною безпекою на підприємстві є:

- метод, який ґрунтується на основі оцінки відхилень граничних показників та спостережень за поточним станом роботи на підприємстві;
- метод, який ґрунтується на оцінці окремих складових економічної безпеки;
- метод, який ґрунтується на основі інвестиційного регулювання та впровадження інноваційної діяльності: проводиться оцінка інноваційного потенціалу країни на основі порівняння кількісних та якісних показників з показниками інших країн;
- метод, який ґрунтується на основі розробки системи економічної розвідки: проводиться аналіз та формується система економічної розвідки з метою виявлення та мінімізації дестабілізуючих та деструктивних факторів впливу;
- метод, який ґрунтується на основі діагностики поточного, тактичного та стратегічного рівнів економічної безпеки.

Сукупність методів забезпечення та управління економічною безпекою машинобудівного підприємства дозволяє попередити та мінімізувати ключові загрози промислового виробництва, які пов'язані з економічною, виробничо-технічною, екологічною, соціальною, сировинною складовими підприємства.

В свою чергу, комплекс методів запобігання небезпек та загроз регулюється такими функціями: прогнозування, виявлення, попередження, ослаблення небезпек і загроз, забезпечення захищеності діяльності підприємства і його персоналу, збереження майна, створення благодійної конкурентного середовища, ліквідація наслідків завданих збитків тощо.

Політика безпеки та управління нею складається з системи поглядів, рішень, заходів у сфері організації належної безпеки (рис.1). Все це створює сприятливі умови для виконання підприємством виробничого плану та програми тощо.

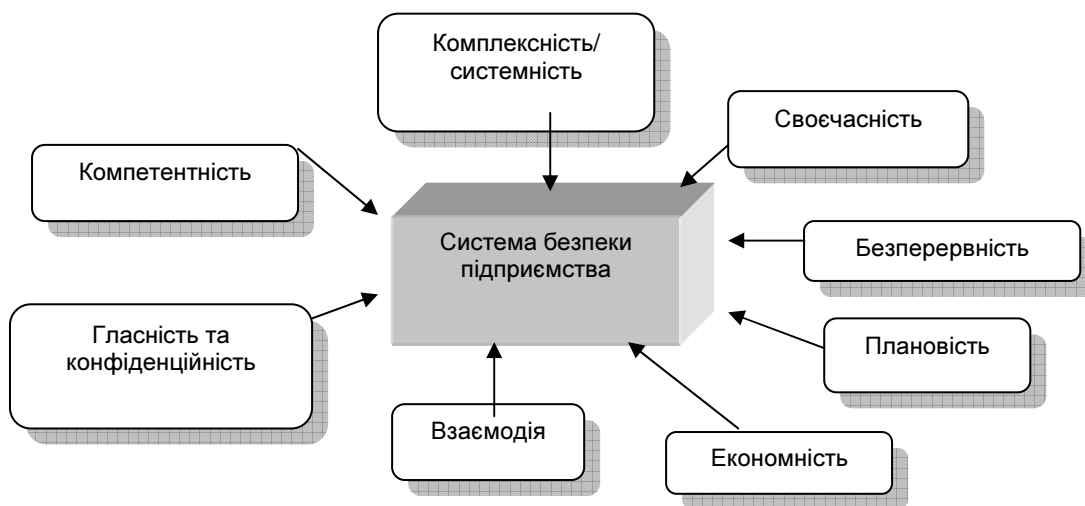

Рис. 1. Принципи системи безпеки підприємства

Джерело : скомпоновано на підставі [6]

Служба безпеки включає в себе різні відділи, групи, розділи, підрозділи. Значущі підрозділи такі: підрозділ охорони; підрозділ режиму; підрозділ по роботі з кадрами; підрозділ інженерно-технічного захисту; підрозділ розвідки та контррозвідки; підрозділ інформаційно-аналітичної діяльності; підрозділ оперативного реагування тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проведене дослідження дозволяє нам зробити висновок, що економічна безпека підприємства та методичні складові управління нею залежать від поставлених цілей підприємства. На функціонування та конкурентоспроможність підприємства безпосередньо впливає організація управління безпеки.

З самого початку заснування підприємства керівники формують концепцію управління економічною безпекою всього машинобудівного підприємства в цілому, в яку входять: налаштування технічного оснащення, фінансова стійкість підприємства, інформаційна безпека та незалежність керівників та працівників, методи організації, управління та запобігання небезпек та загроз тощо.

Комплекс методів та завдань управління безпеки складається з таких основ: виявлення реальних небезпек та загроз; прогнозування потенційних небезпек та загроз; виявлення способів та методів запобігання; ліквідації наслідків від впливу небезпек та загроз; взаємодія підприємства з правоохоронними та контрольними органами з метою запобігання правопорушень; створення служби безпеки підприємства.

Бібліографічний список

1. Баженова О. В. Аналіз стану економіки України в контексті її економічної безпеки / О. В. Баженова // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций : региональный аспект. – Донецк : ДонНУ, 2004. – С. 839-845.
2. Ганущак-Єфіменко Л. М. Імітаційна модель управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств машинобудівної галузі / Л. М. Ганущак-Єфіменко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6 (96). – С. 73-79.
3. Геєць В. М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / В. М. Геєць. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.
4. Каліна І. І. Організаційно-економічний механізм ефективного управління машинобудівними підприємствами / І. І. Каліна // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9 (123). – С. 130-134.
5. Карачина Н. П. Концепція розвитку вітчизняних машинобудівних підприємств в контексті безпеки їхньої економічної поведінки / Н. П. Карачина // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 3 (113). – С. 115-130.
6. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм ее обеспечения / Козаченко А. В., Пономарев В. П., Ляшенко А. Н. – К. : Либра, 2003. – 280 с.
7. Комарницький І. Ф. Економічна теорія / Комарницький І. Ф., Бойда С. В., Банар В. Ф. – Чернівці, 2012. – 137 с.
8. Котюк А. Б. Оцінювання організаційних структур управління автомобілебудівними компаніями / А. Б. Котюк // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 11 (89). – С. 120-129.
9. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ / Ортинський В. Л., Керницький І. С., Живко З. Б. – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.

10. Прокопенко О. В. Аналіз методів оцінки стану економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства / О. В. Прокопенко, М. Д. Домашенко // Проблеми науки. – 2011. – № 5. – С. 22-25.

11. Чубай В. М. Факторна модель оцінювання конкурентоспроможності машинобудівних підприємств / В. М. Чубай // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6 (96). – С. 156-163.

Анотація

У статті розкрито сутність поняття управління економічної безпеки. Розглянуто методичні підходи до системи організації та управління економічною безпекою машинобудівного підприємства. Досліджено та узагальнено комплекс методів та існуючі концепції управління економічною безпекою. Проаналізовано проблеми управління економічною безпекою підприємства, методи та алгоритми забезпечення та організації управління. Обґрунтовано основні завдання та цілі системи управління економічної безпеки машинобудівного підприємства. Розроблено власну концепцію управління економічною безпекою машинобудівних підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, забезпечення економічної безпеки, система управління економічною безпекою.

Аннотация

В статье раскрыта сущность понятия управления экономической безопасностью. Рассмотрены методические подходы к системе организации и управления экономической безопасностью машиностроительного предприятия. Исследованы и обобщены комплекс методов и существующие концепции управления экономической безопасностью. Проанализированы проблемы управления экономической безопасностью предприятия, методы и алгоритмы обеспечения и организации управления. Обоснованы основные задачи и цели системы управления экономической безопасностью предприятия. Разработана собственная концепция управления экономической безопасностью машиностроительных предприятий.

Ключевые слова: экономическая безопасность, предприятие, обеспечение экономической безопасности, система управления экономической безопасностью.

Annotation

The article formulated and revealed the essence of the concept of management of economic security. Methodical approaches to the system of organization and management of economic security engineering enterprise. Researched and compiled a set of methods and existing management concept of economic security. The problems of economic enterprise security management, methods and algorithms of the organization and management. Substantiated the main goals and objectives of management of economic security. Developed its own concept of management of economic safety engineering companies.

Key words: economic security, enterprise, economic security, economic security management system.

УДК 331.101.3

Сарай Н.І.,
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій,
Тернопільський національний економічний університет

КОМПЕНСАЦІЙНИЙ ПАКЕТ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

Постановка проблеми. Глибокі зміни, що відбуваються в Україні в економічній і соціальній сферах, спрямовані на формування соціально орієнтованої ринкової економіки, надання останній стійкої динаміки розвитку та досягнення на цій основі високої якості життя. Розвиток та функціонування суб'єктів господарювання в сучасних умовах забезпечується насамперед формуванням належних індивідуальних і колективних матеріальних стимулів, провідною формою реалізації яких є оплата праці різних категорій персоналу.

На рубежі двох тисячоліть тема мотивації персоналу стає як ніколи актуальною, що обумовлено дією низки чинників: підвищенням ролі економічно активної людини в забезпеченні стійкої економічної динаміки та перетворенням людського капіталу на основну рушійну силу соціально-економічного розвитку; зростанням конкуренції в різноманітних її формах; глибокими змінами у структурі та ієрархії потреб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою дослідження мотивації персоналу та структури компенсаційного пакета підприємства займалися такі українські та зарубіжні науковці як